

**PLAN VAN
AANPAK**

**Samengaan en fuseren van de
Hervormde gemeente te Sleeuwijk en de
Gereformeerde Kerk Sleeuwijk-Woudrichem**

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Uitgangspunten	3
2. Proces van gemeentevorming.....	4
3. Uitwerking processtappen	5
3.1 <i>Dossiervoorbereiding.....</i>	<i>5</i>
3.2 <i>Principebesluit .....</i>	<i>5</i>
3.3 <i>Kerkelijke goedkeuring.....</i>	<i>6</i>
3.4 <i>Besluit tot samengaan .....</i>	<i>6</i>
4. Projectorganisatie	8
5. Over Kerk&Raad	9
5.1 <i>Over Kerk&Raad.....</i>	<i>9</i>
5.2 <i>Onze meerwaarde.....</i>	<i>9</i>
5.3 <i>Ons team .....</i>	<i>9</i>
5.4 <i>Onze werkwijze .....</i>	<i>10</i>
6. Voorstel inzet Kerk&Raad.....	11
Bijlage – Onderzoek naar draagvlak en bij gebleken aanwezigheid besluitvorming intentieverklaring	12

Inleiding

De Hervormde Gemeente Sleeuwijk en de Gereformeerde Kerk Sleeuwijk-Woudrichem hebben onderzocht of het samengaan tot één gemeente passend is als volgende stap in de toekomst van de beide gemeenten.

Het samengaan van geloofsgemeenschappen is een ingrijpend en veelomvattend proces. Het raakt niet alleen aan bestuurlijke en juridische vraagstukken, maar ook aan de geloofsbeleving, de cultuur en de gemeenschapsvorming van de gemeenten. Voor de Hervormde Gemeente Sleeuwijk en de Gereformeerde Kerk Sleeuwijk-Woudrichem is de vraag actueel geworden of zij samen verdergaan als één gemeente. Beide gemeenten hebben hierin al belangrijke stappen gezet, onder andere door het werk van de Commissie Samen, die de mogelijkheden en voorwaarden zorgvuldig heeft onderzocht.

Dit plan van aanpak vormt een vervolg op dat voorbereidende werk. Het beschrijft hoe het traject van samengaan zorgvuldig en in fasen kan worden doorlopen, welke uitgangspunten daarbij richtinggevend zijn, en hoe de kerkenraden, colleges en gemeenteleden in dit proces worden meegenomen. Daarnaast wordt uitgewerkt welke rol Kerk&Raad vervult bij de begeleiding van het proces, zodat de gemeenten niet alleen juridisch correct, maar ook in geestelijke en organisatorische zin samen op weg kunnen gaan naar een nieuwe, gezamenlijke toekomst.

Met dit plan van aanpak kunnen de kerkenraden – ondersteunt door het rapport van de Commissie Samen – het gesprek voeren met de gemeenteleden. Als dat gesprek leidt tot de gedeelde conclusie dat het moment is gekomen om te starten met het samengaan en fuseren, dan kan die symbolisch gestart worden met het gezamenlijk ondertekenen van de intentieverklaring. Het ziet er dan als volgt uit:

Het plan van aanpak is een eerste uitwerking na de bestudering van de aangeleverde documenten en na het kennismakingsgesprek met de kwartiermakersgroep.

1. Uitgangspunten

Het samengaan van de Hervormde Gemeente Sleeuwijk en de Gereformeerde Kerk Sleeuwijk-Woudrichem vraagt om een zorgvuldig en gedragen proces. De uitgangspunten vormen het fundament waarop de routekaart is opgebouwd. Zij geven richting aan de manier waarop kerkenraden, gemeenteleden en begeleiders van Kerk&Raad dit traject gezamenlijk vormgeven.

Bij het samengaan van de twee geloofsgemeenschappen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Zorgvuldigheid
- Participatief
- Balans tussen geloof en organisatie
- Deskundige begeleiding

Zorgvuldigheid

Er wordt gewerkt in een zorgvuldig proces waarin theologische en organisatorische vragen evenwichtige aandacht krijgen en in balans zijn met de vragen die voortkomen uit het vormen van één geloofsgemeenschap.

Participatief

De ambtelijke vergaderingen (kerkenraden en colleges), de werk- en taakgroepen en commissies, de vrijwilligers en beroepskrachten en de gemeenteleden worden actief betrokken in het proces van de vorming van één geloofsgemeenschap en één gemeente.

Praktisch en spiritueel

Het proces dat doorlopen wordt gaat verder dan alleen een juridische fusie. Het is de vorming van een nieuwe geloofsgemeenschap waarbij ook geloofsvragen ruimte krijgen.

Deskundige begeleiding

De kerkenraden en colleges laten zich in het proces ondersteunen door deskundigen in de beide gemeenten en externe deskundigen die de kerkrechtelijke, de notariële en kerkfinanciële aspecten van een fusie kennen én begeleiden bij de gesprekken die raken aan de geloofsbeleving in de nieuwe gemeente.

2. Proces van gemeentevorming

De gemeenten beginnen niet helemaal vanaf het begin. Er is al voorwerk gedaan door de Commissie Samen. Het formele proces wordt met de gedegen uitwerking van het eindrapport van de commissie en de praktische bijlagen inhoudelijk verder vormgegeven.

Het samengaan van gemeenten en diaconieën is vervolgens een proces dat verloopt via vijf opeenvolgende stappen die zowel kerkrechtelijk als civielrechtelijk geborgd zijn. In de dossiervoorbereiding (1) worden alle gegevens, documenten en analyses verzameld. Op basis daarvan nemen de kerkenraden een principebesluit (2) waarin de contouren van de nieuwe gemeente worden vastgelegd. Dit besluit vraagt vervolgens om kerkelijke goedkeuring (3) door de classis en de landelijke kerk. Na deze goedkeuring volgt het definitieve besluit tot samengaan (4) door de betrokken kerkenraden. Tot slot wordt het traject juridisch afgerond met het civielrechtelijke traject (5), waarin de notaris de fusie bekrachtigt en de registratie plaatsvindt in de officiële registers.

Maar met alleen juridische stappen is er nog geen gemeenschap ontstaan. Er zijn ook andere thema's die aandacht vragen in het samengaan van twee geloofsgemeenschappen. De thema's zijn na de eerste verkenning verwerkt in dit plan van aanpak. Dat gaat onder andere over:

- gedeelde visie op de nieuwe gemeenschap
- theologie, liturgie en gemeenschap;
- bestuur, juridisch en organisatie;
- vrijwilligers en werkvelden in de kerk;
- predikanten en personeel;
- financiën en vermogen;
- gebouwen en huisvesting;
- communicatie en participatie;
- rituelen en symboliek;

Kerkrechtelijk en civielrechtelijk traject samengaan en fusie gemeente en diaconie

In hoofdstuk 3 worden de processtappen van het kerkrechtelijk en civielrechtelijk traject samengaan en de fusie van de gemeente en diaconie uitgewerkt en van een tijdschema voorzien.

Dit tijdschema dient geenszins als keurslijf te worden gezien, maar als leidraad bij het proces. Onze ervaring is dat dit tijdschema realistisch is, maar de genoemde uitgangspunten in hoofdstuk 1 blijven leidend. Als zorgvuldigheid en draagvlak het nodig maken het tijdschema aan te passen, dan zal dat in overleg uiteraard gebeuren.

Voordat dit plan van aanpak in werking kan treden dient er eerst duidelijkheid te zijn of dit plan van aanpak samen met het eindrapport van de commissie Samen op voldoende draagvlak kan rekenen in de beide kerkenraden en de beide gemeenten.

Als blijkt dat er voldoende draagvlak is in beide kerkenraden en in beide gemeenten wordt een intentieverklaring opgesteld en vastgesteld. De ondertekening daarvan is dan het formele startsein om het plan van aanpak uit te gaan voeren. Een voorstel voor het proces om helderheid te krijgen over het draagvlak en vervolgens het opstellen en vaststellen van een intentieverklaring treft u aan als bijlage bij dit plan van aanpak.

3. Uitwerking processtappen

3.1 Dossiervoorbereiding

Formeel proces	Themagesprekken	Ondersteuning	Planning
<p>Analyse van financiën, vermogen en gebouwen.</p> <p>Inventarisatie beleid en regelingen.</p> <p>Uitwerken fusie-opties: AB-fusie of ABC-fusie.¹</p> <p>Start opstellen beleidsplan nieuwe gemeente.</p>	<p>Visieontwikkeling pastoraat en pastorale formatie</p> <p>Vrijwilligers en ambtsdragers – werving en binding van nieuwe generaties, draagvlak in beide gemeenten.</p> <p>Gebouwen en huisvesting – behoud gebouwen en maatschappelijke invulling versterken.</p>	<p>Analyse financiële positie en vastgoedpositie.</p> <p>Opstellen eerste concept beleidsplan en plaatselijke regeling.</p> <p>Procesbegeleiding kerkenraden bij beleidskeuzes, waaronder voorbereiding vergaderingen en gespreksbegeleiding</p>	<p>Q4 2025 en Q1 2026</p>

Deze processtap wordt afgesloten met:

- een digitaal fusiedossier;
- een analyse van de financiële positie (incl. de vermogenspositie);
- een kerkenraadsbesluit over de fusiekeuze;
- een raamwerk voor het beleidsplan;
- een integraal verslag van de inhoudelijke gesprekken over de ontwikkeling van de visie op het pastoraat en het vrijwilligersbeleid.

3.2 Principebesluit

Formeel proces	Themagesprekken	Ondersteuning	Planning
<p>Opstellen documentenset: beleidsplan, plaatselijke regeling, financiële analyse, begroting en meerjarenraming, naamgeving, gemeentegrenzen.</p> <p>Gemeenteleden betrekken via bijeenkomsten en communicatie.</p> <p>Afstemming Dienstenorganisatie (juridische zaken en LRP-team)</p> <p>Principebesluit in beide kerkenraden.</p>	<p>Liturgie en theologie – afstemmen van vormen en gebruiken (avondmaal, rituelen, pastoraat).</p> <p>Communicatie en participatie – nieuwe gezamenlijke vormen (website, kerkblad, nieuwsbrieven) uitdenken.</p>	<p>Opstellen concept-documenten.</p> <p>Vorbereiding en begeleiding besprekingen kerkenraden en colleges en gemeenteavonden.</p> <p>Communicatieplan opstellen (kerkblad, nieuwsbrief, website, bijeenkomsten).</p>	<p>Q1 en Q2 2026</p>

¹ Bij een AB-fusie gaat de ene gemeente op in de andere gemeente. Bijv. de Hervormde gemeente te Sleeuwijk gaat op in de Gereformeerde Kerk Sleeuwijk-Woudrichem die daarna een naamswijziging ondergaat. Bij een ABC-fusie gaan beide gemeenten op in een nieuwe gemeente. Deze laatste optie (ABC) wordt als het meest gelijkwaardig en financieel eenduidig gezien en derhalve ook geadviseerd.

Deze processtap wordt afgesloten met:

- de formele documentenset – zoals bedoeld in de kerkorde en ordinanties;
- meerdere momenten van gemeentecommunicatie;
- goedkeuring van het team Juridische zaken over de naam van de nieuwe gemeente;
- het formele voorgenomen besluit (het principebesluit);
- de volmacht van de kerkenraden aan de moderamina voor het definitieve besluit na kerkelijke goedkeuring;
- een integraal verslag van de inhoudelijke gesprekken over de ontwikkeling van liturgie en theologie;
- een integraal verslag van de inhoudelijke gesprekken over de communicatievormen in de nieuwe gemeente.

3.3 Kerkelijke goedkeuring

Formeel proces	Themagesprekken	Ondersteuning	Planning
Principebesluit en stukken indienen bij classis/BMCV. Vorbereiding notarieel dossier.	Cultuur en gemeenschap – omgaan met cultuurverschillen en oud zeer, creëren van nieuwe gezamenlijke rituelen.	Controleren stukken op volledigheid. Vorbereiding notariële akte en notarieel dossier Contact onderhouden met classis en PKN. Advies bij gemeentegrenswijzigingen en formele afstemming.	Q3 2026

Deze processtap wordt afgesloten met:

- de goedkeuring van het breed moderamen van de classis;
- het notariële dossier, met hierin onder andere de voorbereiding van de volmachten en de ontwerpakte van fusie;
- een integraal verslag van de inhoudelijke gesprekken over cultuur en gemeenschap.

3.4 Besluit tot samengaan

Formeel proces	Themagesprekken	Ondersteuning	Planning
Definitief besluit in gezamenlijke kerkenraden en colleges. Informerende gemeentelieden en stakeholders. Start voorbereiding viering start nieuwe gemeente.	Vervolg openstaande themagesprekken	Procesbegeleiding kerkenraad, incl. voorbereiding vergadering. Advies en ondersteuning bij organisatie startviering.	Q4 2026

Deze processtap wordt afgesloten met:

- het definitieve besluit van het samengaan en fuseren;
- een afrondend verslag van de inhoudelijke gesprekken.

3.5 Civielrechtelijk (notarieel) traject

Formeel proces	Themagesprekken	Ondersteuning	Planning
Volmachten uitwerken. Akte van fusie passeren bij de notaris. Juridische start nieuwe gemeente (1-1-2027),	Vervolg openstaande themagesprekken	Afstemming en procesbewaking notaris en Dienstenorganisatie, incl. inschrijving openbare registers.	Q4 2026

Deze processtap wordt afgesloten met:

- het passeren van de akte van fusie;
- de feestelijke start van de nieuwe gemeente.

4. Projectorganisatie

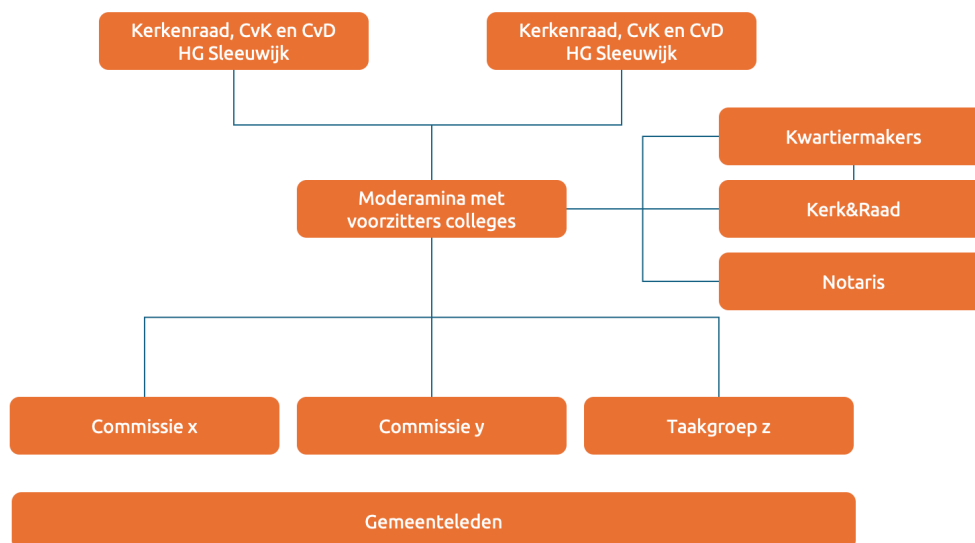
Voor de uitvoering van het proces van samengaan en fuseren is een werkgroep kwartiermakers ingericht van vier personen (twee uit elke gemeente).

Deze werkgroep vormt het hart van de projectstructuur en bewaakt de voortgang en samenhang van alle stappen. De kwartiermakers worden ondersteund door Kerk&Raad als procesbegeleider en inhoudelijk adviseur, en door de notaris bij de civielrechtelijke afronding. Daarnaast fungeert het gezamenlijk moderamen, aangevuld met de voorzitters van de beide colleges van kerkrentmeesters en diaconieën. De werkgroep kwartiermakers faciliteert zo met name het proces en bereidt inhoudelijke voorstellen voor het gezamenlijk moderamen aangevuld met de voorzitters van de beide colleges van kerkrentmeesters en diaconieën voor, ondersteund door Kerk&Raad. De werkgroep kwartiermakers doet dus niet zelfstandig voorstellen aan de beide kerkenraden.

De taak van het gezamenlijk moderamen aangevuld met de voorzitters van de beide colleges van kerkrentmeesters en diaconieën is tweeledig:

- In het beginstadium van het voorbereiden van voorstellen door de kwartiermakers met ondersteuning van Kerk&Raad klankbord zijn voor de kwartiermakers om zo te spiegelen welke hoofdlijnen van keuzes waarschijnlijk op voldoende draagvlak kunnen rekenen.
- Besluiten over voorstellen die aan de beide kerkenraden worden gedaan in het kader van de uitvoering van dit plan van aanpak.

Waar nodig maakt de werkgroep gebruik van de expertise van de Commissie Samen, die waardevolle voorbereidingen heeft getroffen, en kan zij een beroep doen op andere bestaande werkgroepen, commissies en taakgroepen in beide gemeenten. Zo ontstaat een breed gedragen en goed gefundeerd proces richting één gezamenlijke gemeente.

5. Over Kerk&Raad

5.1 Over Kerk&Raad

Kerk&Raad is dé partner voor kerken en geloofsgemeenschappen in Nederland. Wij geloven in de kracht van lokale geloofsgemeenschappen als plekken van ontmoeting, inspiratie en zingeving. Tegelijkertijd zien wij de uitdagingen waar zij mee te maken hebben: veranderende betrokkenheid van leden, bestuurlijke druk, financiële onzekerheid en maatschappelijke verschuivingen. Vanuit die realiteit ondersteunen wij gemeenten bij hun roeping en organisatie, zodat zij zich kunnen richten op het omzien naar elkaar, op de eredienst, op het diaconaat en op hun dienst in de wereld.

Onze visie is dat geloofsgemeenschappen sterker, veerkrachtiger en bloeiender worden wanneer zij deskundige, integrale en zorgvuldige begeleiding ontvangen. Kerk&Raad combineert professionaliteit met betrokkenheid en traditie met innovatie. Wij zoeken samen met de gemeente naar duurzame oplossingen die passen bij haar eigen identiteit en roeping.

5.2 Onze meerwaarde

De meerwaarde van Kerk&Raad ligt in de combinatie van deskundigheid, integraliteit en zorgvuldigheid. Wij werken met een team van deskundigen op de verschillende gebieden van de kerk. Zo waarborgen wij continuïteit in de opdracht. Een opdracht hoeft geen vertraging op te lopen door ziekte of afwezigheid. Het werken in een team maakt ons niet duurder dan de gehele opdracht uit te laten voeren via één persoon. Elk teamlid doet namelijk zijn of haar gedeelte van de opdracht, waarbij wij intern zorgen voor kwaliteitsborging, overdracht en het voorkomen van dubbelingen in de inzet. Onze teamleden kennen de kerkelijke context van binnenuit, brengen bestuurlijke, juridische en financiële expertise samen en werken met oog voor de identiteit en cultuur van de gemeente. Zo bouwen wij samen aan duurzame keuzes en breed draagvlak.

5.3 Ons team

We stellen voor om een ondersteuningsteam van drie personen in te zetten. In dat team zijn alle expertises betrokken, waarbij we continuïteit in het geheel van de opdracht waarborgen.

Wouter Voshol

ds. Kirsten Slettenaar

Marlijn van der Sluis

Wouter Voshol is medeoprichter van Kerk&Raad en een ervaren adviseur met meer dan 20 jaar ervaring in strategisch advies en interim-management binnen en buiten de kerk. Hij is specialist in governance in de kerk en begeleidt met regelmaat kerkenraden bij het nemen van de kerkrechtelijke én civielrechtelijke besluiten. In het team zal Wouter zich voornamelijk richten op de bestuurlijk-juridische voorbereiding van het proces en de besluitvorming in de colleges en kerkenraad en het notariële traject. Hij is sparringpartner voor Marlijn in haar rol als projectleider.

Ds. Kirsten Slettenaar heeft een ruime ervaring als predikant, musicus en dirigent. Binnen en buiten de kerk is zij actief als (geregistreerd) teamcoach en begeleidt ze de ontwikkeling van diverse kerkenraden, gemeenten en andere teams. In haar begeleiding maakt ze de eigen cultuur en wijze waarop het team samenwerkt expliciet. Het eigene van geloofsgemeenschappen kent ze als geen ander. In deze opdracht zal Kirsten zich richten op de onderlinge dynamiek en verhoudingen in de gemeente, de gespreksbegeleiding over de pastorale inrichting, het kerkmuzikaal beleid en de liturgische afspraken en de implementatie daarvan.

Marlijn van der Sluis is een gedreven adviseur en expert op het gebied van veranderingen en organisatieontwikkeling. Ze begeleidt kerkenraden en colleges op het snijvlak van persoonlijke interactie, de samenstelling en effectiviteit van teams en het toekomstgerichte beleid. In deze opdracht zou Marlijn zich inhoudelijk bezighouden met de visie- en beleidsontwikkeling. Als 'projectleider' is Marlijn het eerste aanspreekpunt voor de kerkenraden ten aanzien van de planning en continuïteit.

5.4 Onze werkwijze

Wij werken projectmatig en geven daarmee de kerkenraad per onderdeel de ruimte om een keuze te maken in het type begeleiding. Wij stimuleren de inzet van de gemeenteleden op alle lagen van het project. Dat kan er soms ook toe leiden dat wij slechts op afstand betrokken blijven om de continuïteit te waarborgen, maar de gemeenteleden de inhoudelijke voorbereiding en uitwerking maken. Daar waar de gemeenschap veerkrachtig genoeg is, zijn wij niet direct nodig. Deze werkwijze bevordert de inzet uit de eigen gemeente en is daarmee ook flexibel en kostenbesparend. In de eerste fase van het project maken we op alle onderdelen van de opdracht een deelplan van aanpak. In dat deelplan wordt geïventariseerd wat er aan inzet uit de gemeente beschikbaar is en welke ondersteuning vanuit Kerk&Raad nodig of gewenst is. Op basis van deze deelplannen maken wij vervolgens een offerte.

6. Voorstel inzet Kerk&Raad

Op basis van de eerste gesprekken en documentanalyse is voor de inzet van Kerk&Raad in de periode tussen 1 oktober 2025 en 1 januari 2027 het volgende inzetvoorstel uitgewerkt. Per deelactiviteit zal met de werkgroep afgestemd worden wat door deskundige gemeenteleden kan worden uitgevoerd, onder regie van Kerk&Raad. Dit kan leiden tot een daling van de inzet van Kerk&Raad.

Onderdeel	Inzet	Urenindicatie
Procesbegeleiding kerkenraad en werkgroep.	Vergadervoorbereiding, sparringpartner en adviseur en plenaire gesprekken, afstemming met Protestantse Kerk, classis en notaris.	100 uur
Documentvoorbereiding.	Beleidsplan, plaatselijke regeling, begrotingen en communicatieplan.	80 uur
Gemeentebijeenkomsten.	Vorbereiden, begeleiden/adviseren en verslagleggen drie bijeenkomsten.	30 uur
Begeleiding thematische gesprekken.	Vorbereiden en begeleiden gesprekken over pastoraat en formatie, liturgie, gebouwkeuze, vrijwilligers en communicatie.	100 uur

Kerk&Raad hanteert een uurtarief van € 95,- per uur, excl. btw en reiskosten binnen Nederland. Alleen de daadwerkelijk gemaakte uren worden gefactureerd. Veel van de inzet van externe deskundigen komt – afhankelijk van de subsidievoorwaarden – in aanmerking voor subsidie van bijv. de Solidariteitskas van de Protestantse Kerk. Wij ondersteunen u graag bij de aanvraag van die subsidies.

De basis voor subsidies voor de werkzaamheden bij het samengaan en fuseren van gemeenten ligt bij de Solidariteitskas. Het ligt voor de hand dat één van beide gemeenten namens beide een perspectiefsubsidie aanvraagt. Dit is een subsidie van maximaal € 20.000,-. Bij de beoordeling van de aanvraag kijkt de Solidariteitskas naar onder andere het plan van aanpak en naar de vermogenspositie van de aanvrager.

Op basis van deze eerste ureninschatting bij volledige externe taakuitvoering (ca. 300 uur) leidt dat tot een inspanning ter grootte van € 34.485,- (incl. btw). Alleen de daadwerkelijk gemaakte uren worden in rekening gebracht. Er wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang van het project en de uitputting van de uren. Als de perspectiefsubsidie wordt toegekend, dan resteert een inspanning van € 14.485,- voor beide gemeenten.

Bijlage – Onderzoek naar draagvlak en bijgebleken aanwezigheid besluitvorming intentieverklaring

De kwartiermakers hebben specifiek gevraagd naar het proces om te komen tot besluitvorming over een intentieverklaring, met daarbij de vraag hoe een intentieverklaring juridisch moet worden gewogen. In deze bijlage is een procesmatige en juridische uitwerking gegeven hoe de kerkenraden zorgvuldig kunnen komen tot besluitvorming over een intentieverklaring, naar aanleiding van het eindrapport van de Commissie Samen en het plan van aanpak.

Hieronder volgt een voorstel in drie delen:

1. Doel en uitgangspunten van het proces
2. Stapsgewijze procesaanpak (inhoudelijk en procedureel)
3. Juridische duiding van de intentieverklaring

Doel en uitgangspunten

Het doel van dit proces is om te komen tot zorgvuldige besluitvorming over de vervolgstap in het samengaan en fuseren van gemeenten. De besluitvorming vindt plaats op basis van een gedeeld inhoudelijk beeld, voldoende draagvlak en de kerkrechtelijke procedure.

Uitgangspunten

- De kerkenraden behouden hun eigen verantwoordelijkheid voor besluitvorming.
- De gemeente wordt in goede fasering geïnformeerd, gehoord en betrokken.
- De intentieverklaring is een tussenstap: zij markeert het voornemen om het Plan van aanpak verder uit te werken, zonder al bindende besluiten te nemen over fusie of samenvoeging.
- De besluitvorming gebeurt in transparante samenhang met de adviezen en rapporten van de Commissie Samen en Kerk&Raad.
- De besluitvorming wordt vastgelegd in notulen met duidelijke verwijzing naar het plan en de intentieverklaring.

Stapsgewijze procesaanpak

Stap 1 – Voorbereiding en voorbespreking in de kerkenraden

Tijdspad

november 2025

Doel

De kerkenraden komen in een gezamenlijke kerkenraadsvergadering samen. Na een kennismaking verkennen de kerkenraden het thema samengaan en wordt het plan van aanpak inhoudelijk en procesmatig besproken. Na de bijeenkomst besluiten de kerkenraden afzonderlijk of het plan van aanpak rijp is om aan de gemeenten voor te leggen.

Werkwijze

- Kerk&Raad begeleid de bijeenkomst en draagt zorg voor een werkvorm voor onderlinge kennismaking, introductie op het thema van de avond en het plan van aanpak.
- Centrale toetsingsvraag door de individuele kerkenraden:
“Is dit plan van aanpak rijp en inhoudelijk in orde om voor te leggen aan de gemeente?”
- De uitkomst wordt formeel genotuleerd: “Kerkenraad acht het plan van aanpak voldoende uitgewerkt om met de gemeente te delen en in consultatie te brengen.”

Resultaat

- Gemeenschappelijke duiding van het plan.
- Vaststelling van de vervolgstappen richting gemeenteavonden.

Stap 2 – Gemeenteavonden: informeren en peilen van draagvlak

Tijdspad

Januari 2026

Doel

De gemeenteleden informeren over het eindrapport van de Commissie Samen en het plan van aanpak en hun reactie horen vóórdát de kerkenraden een intentieverklaring vaststellen.

Werkwijze

Er zijn drie varianten denkbaar; de keuze hangt af van de dynamiek en de behoefte aan interactie:

Variant	Vorm	Argumentatie
A	Eerst afzonderlijke gemeenteavonden per gemeente, daarna een gezamenlijke bijeenkomst	Geeft ruimte voor eigen reflectie en vragen; nuttig als de gemeenten nog op verschillend tempo of met eigen zorgen in het proces staan.
B	Direct gecombineerde gemeenteavond	Efficiënt, versterkt gezamenlijk perspectief, passend als er al veel gezamenlijke communicatie is geweest.
C	Hybride: eerst korte afzonderlijke bijeenkomst, daarna direct overgaand in gezamenlijke sessie	Praktisch en symbolisch: eigen inbreng + gezamenlijke blik.

Aanbeveling

Variant A is meestal het meest zorgvuldig en heeft ook de voorkeur van de kwartiermakers. In de eerste bijeenkomsten ligt de nadruk op toelichting van het eindrapport en plan van aanpak in de eigen context. De gezamenlijke bijeenkomst richt zich op het bespreken van de intentieverklaring als uitdrukking van een gezamenlijk voornemen.

Documenten voor gemeentebijeenkomst

- Samenvattend document (max. 4 pagina's) met:
- Kernpunten uit het eindrapport Commissie Samen

- Doelen en kernstappen uit het plan van aanpak
- Duidelijke vraagstelling aan de gemeente, bijv.:

"Kunt u zich vinden in het eindrapport van de Commissie Samen en in het plan van aanpak om zo de volgende stap naar verdere samenwerking te zetten?"

- Als het antwoord op de vraag aan de gemeente positief is dan kunnen de kerkenraden een intentieverklaring opstellen en vaststellen die als startpunt dient voor het uitvoeren van het plan van aanpak.

Stap 3 – Formele besluitvorming over de intentieverklaring

Tijdspad

Januari 2026

Doel

Kerkenraden nemen een formeel besluit over het ondertekenen van een gezamenlijke intentieverklaring.

Werkwijze:

- Beide kerkenraden vergaderen afzonderlijk, bespreken de opbrengst van de gemeenteavonden en formuleren hun standpunt.
- Besluitvormingsvoorstel:

"De kerkenraad van [naam gemeente] besluit de intentieverklaring inzake het samengaan en fuseren met de gemeente [naam gemeente] vast te stellen en te ondertekenen, als uitdrukking van het gezamenlijke voornemen om het plan van aanpak verder uit te werken en de mogelijkheden tot samenwerking concreet te verkennen."

- De besluiten worden afzonderlijk genomen maar gelijktijdig bekendgemaakt.
- De intentieverklaring wordt geformuleerd en opgesteld.
- Aansluitend kan een gezamenlijke bijeenkomst (of kerkdienst) plaatsvinden waarin de intentieverklaring symbolisch wordt ondertekend.

Juridische duiding van de intentieverklaring

Een intentieverklaring heeft in kerkelijk en civielrechtelijk perspectief een niet-bindend, maar richtinggevend karakter.

- **Kerkrechtelijk**
Binnen het kerkelijk recht van de Protestantse Kerk in Nederland is een intentieverklaring geen formeel besluit tot het samengaan en/of fuseren.
- De intentieverklaring verplicht de kerkenraden nog niet tot het samengaan en fuseren.
- Wel geeft zij een morele en bestuurlijke verplichting om het vervolgtraject serieus te verkennen en voor te bereiden.

- De handtekening onder een intentieverklaring markeert het begin van de gezamenlijke voorbereiding, niet de juridische fusie.
- De intentieverklaring vermeldt daarom expliciet dat het gaat om een voornemen tot de verdere verkenning van het samengaan en fuseren en verwijst naar de noodzaak van latere formele besluitvorming (incl. de daarbij behorende kerkelijke goedkeuring).

Civielrechtelijk

In het civielrechtelijk (het burgerlijk recht) heeft een intentieverklaring slechts rechtsgevolgen als daarin feitelijke verplichtingen worden opgenomen (zoals overdracht van middelen of benoemingen). Om onduidelijkheid te voorkomen wordt een disclaimer opgenomen zoals:

"Deze intentieverklaring schept geen civielrechtelijke verplichtingen. Zij drukt slechts het voornemen uit van de ondertekenende partijen om nader onderzoek te doen en samenwerking verder te verkennen."

Procedurele borging

De besluitvorming over de intentieverklaring moet plaatsvinden in een reguliere kerkenraadsvergadering, met quorum en stemmingsprocedure conform de plaatselijke regeling. De vaststelling wordt genotuleerd en de intentieverklaring als bijlage toegevoegd. De ondertekende verklaring wordt gedeeld met de gemeente en aan de classis ter kennisname aangeboden.